

Het proces tegen Jezus

meditaties in de stille week

Jan Kronenberg
UIT DE KROONTJESPEN

Jan Kronenberg

Het proces tegen Jezus

meditaties in de stille week

Uit de Kroontjespen - Leeuwarden

Van Jan Kronenberg verscheen eerder:

70x Openbaring

40x Lucas

50x Rechters en Ruth (E-boek)

Wie is Jezus? (E-boek)

Koning van de Joden (E-boek)

Het Lam van God (E-boek)

Bewogen woorden (E-boek)

The 1^e Passion – de cast (E-boek)

Passie met Petrus (E-boek)

De lijdende dienaar van de HEER (E-boek)

De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan De Nieuwe Bijbelvertaling
© Nederlands Bijbelgenootschap 2004/2007

James Tissot (1836-1902) schilderde in 365 gouaches het leven van Jezus

© 2018 Uit de Kroontjespen, Leeuwarden

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt. In enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Het proces tegen Jezus

Jeruzalem, Pasen Anno Domini 32

Het proces tegen Jezus stelt ons nog steeds voor grote raadsels.

Heeft Jezus – volgens de Joodse wetgeving - wel een eerlijk proces gehad?

Wie waren tijdens het proces de hoofdrolspelers?

Wie heeft Hem eigenlijk ter dood veroordeeld?

Dragen de Joden de schuld aan de dood van de rabbi van Nazaret?

En hoe is de merkwaardige gang van zaken van het proces voor Pontius Pilatus verklaarbaar?

Op deze vragen proberen we in deze Stille Week een antwoord te vinden.

We lezen in de Bijbel hoe de evangelisten Lucas en Matteüs hun visie geven op dit proces. Algemeen wordt aangenomen dat Lucas als arts – na een gedegen onderzoek – de meest betrouwbare weergave geeft van dit meest opzienbarende proces van de hele wereldgeschiedenis:

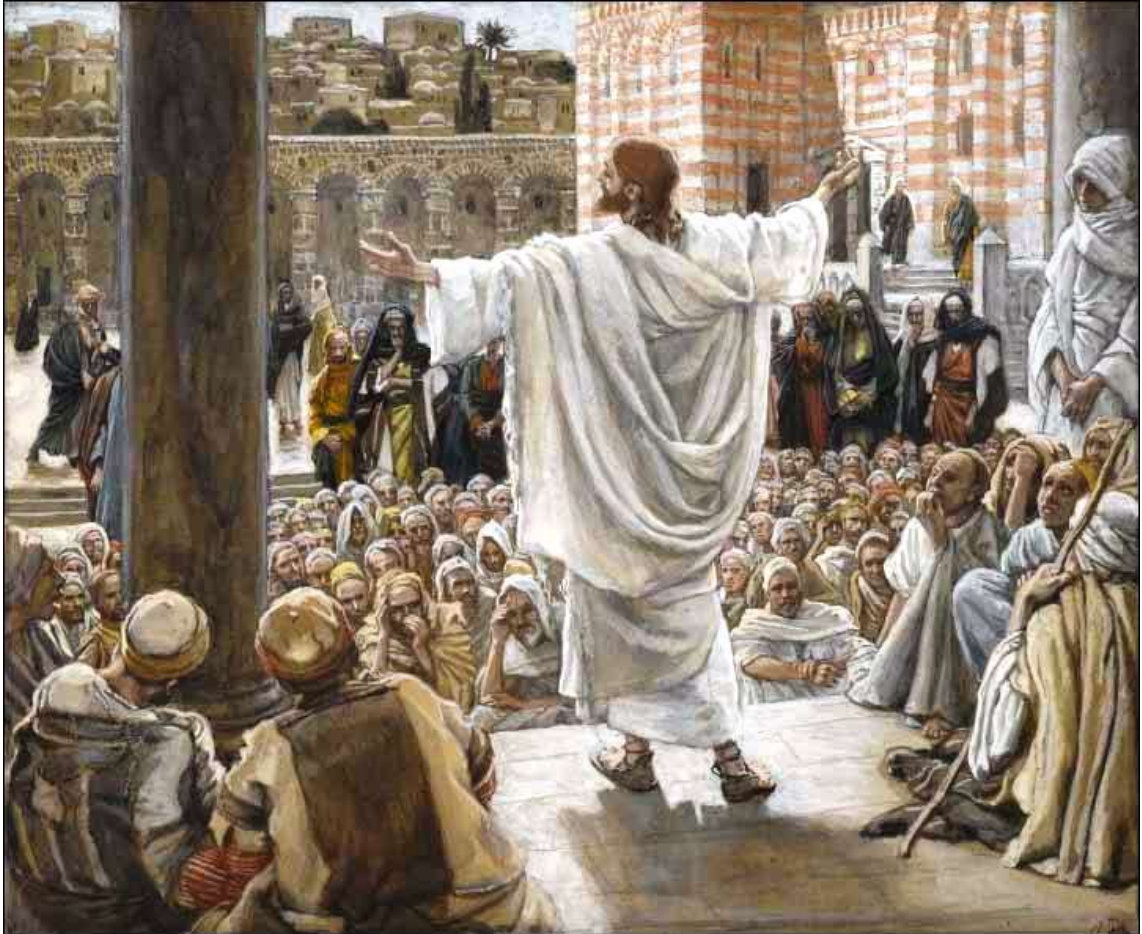
Het proces tegen Jezus !

ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden

www.stilleweek.nl

de aanloop (Annas)

Lucas 19

29 Toen hij Betfage en Betanië bij de Olijfberg naderde, stuurde hij twee van de leerlingen vooruit 30 en zei tegen hen: 'Ga naar het dorp daarginds. Daar zullen jullie een vastgebonden veulen vinden, dat nog nooit door iemand bereden is. Maak het los en breng het hier. 31 Als iemand jullie vraagt: "Waarom maken jullie het los?" moeten jullie antwoorden: "De Heer heeft het nodig."' 32 De beide leerlingen gingen op weg en vonden het veulen, precies zoals Jezus had gezegd. 33 Toen ze het dier losmaakten, vroegen de eigenaars hun: 'Waarom maken jullie het los?' 34 Ze antwoordden: 'De Heer heeft het nodig.' 35 Daarna brachten ze het veulen naar Jezus. Ze wierpen hun mantels over het dier en lieten Jezus erop zitten. 36 Onderweg spreidden de leerlingen hun mantels voor hem op de grond uit. 37 Toen hij op het punt stond de Olijfberg af te dalen, begon de hele groep leerlingen vol vreugde en met luide stem God te prijzen om alle wonderdaden die ze hadden gezien. 38 Ze riepen: 'Gezegend hij die komt als koning, in de naam van de Heer! Vrede in de hemel en eer aan de Allerhoogste!' 39 Enkele farizeeën in de menigte zeiden tegen Jezus: 'Meester, berisp uw leerlingen.' 40 Maar hij antwoordde: 'Ik zeg u: als zij zouden zwijgen, dan zouden de stenen het uitschreeuwen.'

41 Toen hij Jeruzalem voor zich zag liggen, begon hij te huilen over het lot van de stad. 42 Hij zei: 'Had ook jij op deze dag maar geweten wat vrede kan brengen! Maar dat blijft voor je verborgen, ook nu. 43 Want er zal een tijd komen dat je vijanden belegeringswerken tegen je oprichten, je omsingelen en je van alle kanten insluiten. 44 Ze zullen je met de grond gelijkmaken en je kinderen verdelgen, en ze zullen geen steen op de andere laten, omdat je de tijd van Gods ontferming niet hebt herkend.'

45 Hij ging naar de tempel, waar hij de handelaars begon weg te jagen, 46 terwijl hij hun toevoegde: 'Er staat geschreven: "Mijn huis moet een huis van gebed zijn," maar jullie hebben er een rovershol van gemaakt!' 47 Dagelijks gaf hij onderricht in de tempel. De hogepriesters, de schriftgeleerden en de leiders van het volk wilden hem uit de weg ruimen, 48 maar ze wisten niet hoe ze dat moesten doen, want het hele volk hing aan zijn lippen.

Maandag

Het proces – de aanloop (Annas)

lezen: Lucas 19:29-48

Woest is hij. Witheet! ... Wie vraag je? ... Annanias, de zoon van Seth. Je zult hem beter kennen als: Annas, hogepriester in ruste.

Annas behoort – net als zijn schoonzoon Kajafas - tot de elite van Jeruzalem. Een kleine groep van rijke, welgestelde priesters, die de controle houden over alles wat er gebeurt in de tempel. De bijbelschrijvers noemen hen ... de Sadduceeën.

In de periode dat Jezus op aarde leeft is het de Romeinse prefect/stadhouder, die de hogepriester aanstelt. Maar mensen worden niet om hun capaciteiten met dit ambt bekleed, ... ondershands wordt er veel geld betaald voor deze machtige positie van hoogste geestelijk leider van het volk van de Joden.

Zo is Annas - in het jaar 6 of 7 na Christus - door Quirinius aangesteld als hogepriester. Annas behoudt zijn ambt tot het jaar 15 na Christus. Vijf zonen van hem worden na hem hogepriester.

Als rabbi Jezus en zijn leerlingen opgaan naar Jeruzalem om daar het Paasfeest te vieren ... is Annas nog steeds de meest belangrijke geestelijke leider van het volk van de Joden. Achter de schermen van de tempel houdt hij de touwtjes strak in handen.

Josephus, een Joods historicus in dienst van de Romeinen, vertelt in een van zijn boeken over de rijkdom van de familie van Annas: Zij bezitten de kuddes waar de offerdieren uit voortkomen. Zij hebben ook de zeggenschap over de tafels van de geldwisselaars in de tempel. Door hun monopolypositie kunnen ze woekerprijzen vragen voor de offerdieren. En met geweld stelen ze de tienden die bedoeld zijn voor de dienst aan God in de tempel.

Snel daarom terug naar deze nog lang niet uitgetelde hogepriester in ruste. ...

Woest is hij. Witheet! 'Wie denkt Hij wel te zijn, die selfmade rabbi uit Galilea? Wat is Hij van plan ... nu het Paasfeest voor de deur staat?'

Zojuist hebben zijn spionnen verslag bij hem uitgebracht over de gebeurtenissen

van de laatste dagen met die rabbi Jezus van Nazaret.

Allereerst is er die belachelijke afdaling van de Olijfberg. Op een ezeltje. De gewone mensen vinden het prachtig. Zijn leerlingen plukken takken van de palmbomen en leggen hun kleren op de stoffige weg. En wat roepen ze: 'Gezegend hij die komt als koning, in de naam van de Heer! Vrede in de hemel en eer aan de Allerhoogste!' (Lucas 19:38)

Halverwege de afdaling is er een incident. Jezus begint te huilen over het lot van Jeruzalem: 'Ze zullen je met de grond gelijk maken en je kinderen verdelgen, en ze zullen geen steen op de andere laten, omdat je de tijd van Gods ontferming niet hebt herkend.' (Lucas 19:44)

En dan is er die heksenketel in de tempel. Zijn veehandelaars en geldwisselaars worden er de dupe van. Met een stuk touw jaagt Jezus hen de tempel uit. Jezus' optreden in Jeruzalem is gericht op de corrupte praktijken van vooral de familie van Annas. Het is een gewaagd en provocerend optreden. Maar de mensen genieten ervan. Als ze straks thuiskomen hebben ze wat te vertellen. Bovendien ... wanneer je rabbi Jezus – dag in, dag uit - hoort vertellen over God en over het komende koninkrijk dan blijf je toch ademloos naar Hem luisteren. 'Zou Jezus dan toch ... de lang verwachte Koning zijn, die hen uit de macht van de gehate Romeinen zal bevrijden?'

In deze week voor Pesach/Pasen gaat hogepriester Annas de uiteindelijke confrontatie met Jezus aan. 'Hij moet uit de weg worden geruimd! Als dit zo doorgaat kunnen we de tempel wel sluiten. Heel onze lucratieve handel spat straks als een zeepbel uit elkaar. Bovendien ... het gewone volk draagt Hem op handen. Kijk maar hoe geliefd Hij is!' Maar omdat zijn populariteit zo groot is ... en omdat een opstand tegen de Romeinen zo kan ontvlammen moet er uiterst voorzichtig gehandeld worden. Op een tijdstip dat iedereen op één oor ligt. In het geheim vindt er alvast overleg plaats met Pilatus. Bij de gevangenneming zullen niet alleen agenten van de tempelpolitie betrokken zijn maar ook Romeinse soldaten.

En Jezus? Hij weet dat deze week voor Hem zal eindigen aan een kruis. Ze zullen niet Hém, maar GóD ter dood veroordelen. Liefde wordt beantwoord met haat. Daarom huilt Hij. Om Jeruzalem en om zijn volk!

de arrestatie (Judas Iskariot)

Lucas 22

1 Het feest van het Ongedesemde brood, dat Pesach genoemd wordt, was bijna aangebroken. 2 De hogepriesters en de schriftgeleerden zochten naar een mogelijkheid om hem uit de weg te ruimen, maar dan heimelijk, bang als ze waren voor de reactie van het volk. 3 Toen nam Satan bezit van Judas, bijgenaamd Iskariot, een van de twaalf. 4 Hij ging naar de hogepriesters en tempelwachters en besprak met hen hoe hij Jezus aan hen zou kunnen uitleveren. 5 Ze waren opgetogen en spraken af dat ze hem voor zijn diensten zouden betalen. 6 Judas nam hun aanbod aan en zocht een gunstige gelegenheid om Jezus aan hen uit te leveren, zonder dat het volk het zou merken.

47 Terwijl hij nog sprak, kwam er opeens een horde mensen aan. Voorop liep de man die Judas heette, een van de twaalf; hij ging naar Jezus toe om hem te kussen. 48 Maar Jezus zei tegen hem: 'Judas, lever je de Mensenzoon uit met een kus?' 49 Toen degenen die bij hem stonden zagen wat er ging gebeuren, vroegen ze: 'Heer, zullen we er met het zwaard op los slaan?' 50 En een van hen sloeg in op de dienaar van de hogepriester en sloeg hem zijn rechteroor af. 51 Maar Jezus zei: 'Houd daarmee op. Zo is het genoeg!' Hij raakte het oor aan en genas de man. 52 Tegen de hogepriesters en tempelwachters en de oudsten van het volk die op hem afgekomen waren, zei hij: 'Als tegen een misdadiger bent u uitgetrokken met zwaarden en knuppels? 53 Dagelijks was ik bij u in de tempel, en toen hebt u geen vinger naar me uitgestoken, maar dit is uw uur, het uur van de macht van de duisternis.' 54 Ze grepen hem vast en voerden hem weg, en brachten hem naar het huis van de hogepriester.

Dinsdag

Het proces – de arrestatie (Judas Iskariot)

lezen: Lucas 22:1-6 en 47-54

In het paleis van Kajafas – de hogepriester, vindt geheim overleg plaats. Er heeft zich opeens een unieke gelegenheid voorgedaan om die rabbi Jezus uit Galilea gevangen te nemen.

Eén van zijn leerlingen, een zekere Judas, de man uit Kariot, heeft zich vandaag bij de hogepriesters gemeld. Hij is bereid om zijn Meester aan hen over te leveren. Judas gaat akkoord met het bedrag dat hij zal krijgen voor zijn vertrouwelijke informatie: 30 zilverstukken (Matteüs 26:15) – vier maandlonen voor een gewone werknemer in die tijd.

De afspraak is gemaakt. De deal is gesloten.

Samen met de commandant van de tempelpolitie overlegt Judas nog over de opzet. Het moet in stilte gebeuren. Liefst 's nachts, als iedereen op één oor ligt. In het geheim.

'Na afloop van de Paasmaaltijd ... dat is een geschikt moment om rabbi Jezus gevangen te nemen!' Maar Judas weet niets af van de plaats waar Jezus met zijn leerlingen die paasmaaltijd zal vieren. Komt tijd, komt raad. ....

En terwijl Judas, de man uit Kariot, met de hogepriesters en de tempolitie zijn afspraken maakt ... onderwijst rabbi Jezus de mensen in de tempel over God en over zijn koninkrijk.

Hoe kan Judas, één van de twaalf, door Jezus uitgekozen als vertegenwoordiger van het volk van Israël, tot deze daad komen?

Lucas, de evangelist, vertelt ons: 'Satan heeft bezit van Judas genomen!'

Al van het begin van de wereld is Satan de tegenstander van God. Telkens zoekt hij manieren om Gods werk te vernietigen. En meestal gebruikt hij daar mensen voor. Judas, de man uit Kariot, één van rabbi Jezus' leerlingen, is een gewillig werktuig in zijn handen. Van zijn grootse verwachtingen – een messiaans koninkrijk, te beginnen in Jeruzalem – is immers tot op heden niets terechtgekomen.

Satan maakt daarom dankbaar gebruik van deze teleurgestelde leerling van rabbi Jezus. Zo speelt Judas – in deze laatste dagen voor het Paasfeest - zijn dubbel spel. 'Pas op! Het verraad schuilt soms in de eigen kring.'

Aan de overkant van het Kidrondal, net buiten de muren van de oude stad Jeruzalem, ligt de Olijfberg. Haar naam dankt zij aan de talloze olijfbomen die haar als een grote boomgaard bedekken. Een ideale plek om de drukte van Jeruzalem te ontvluchten. Dankbaar maakt de rabbi uit Nazaret meer dan eens van de gelegenheid gebruik om hier te bidden. Nu Jezus de dreiging van het lijden en het sterven steeds meer op zich af voelt komen, heeft Hij behoefte om daarover met zijn Vader in de hemel te overleggen. Het is inmiddels laat geworden. Zijn leerlingen zijn van vermoedigheid in slaap gevallen.

Opeens wordt het donker van de nacht wreed verstoord door een handjevol Romeinse soldaten en agenten van de tempelpolitie. Gewapend met zwaarden en stokken zijn ze naar de Olijfberg gekomen om die rabbi uit Galilea te arresteren. Voorop gaat Judas, de man uit Kariot, één van Jezus' leerlingen. Het afgesproken teken van zijn verraad is een kus: de Judaskus. Rabbi Jezus doorziet echter Judas' opzet en is hem voor: 'Ben je van plan de Mensenzoon uit te leveren met een kus?'

Eén van de andere leerlingen – Petrus – hakt er in het wilde weg nog op los. Met zijn lange offermes snijdt hij het rechteroor van de dienaar van de hogepriester eraf. Om verder bloedvergieten te voorkomen roept Jezus zijn leerling tot de orde.

Het is het uur en de macht van de duisternis. Satan, de tegenstander, de vorst van de duisternis, zet alles op alles om Jezus, de Mensenzoon ... in mensenhanden over te leveren. Zelfs de geestelijke leiders van Jeruzalem worden daarbij ingeschakeld. Ze staan op een veilige afstand ongeduldig te wachten tot Jezus zal worden ingerekend en aan hen zal worden uitgeleverd. Ze hebben Hem bijna in handen. Eerst zal er nog een verhoor moeten plaatsvinden. Maar dat is alleen maar bijzaak.

Hardhandig wordt rabbi Jezus in de boeien geslagen. Zijn leerlingen vluchten alle kanten op. In de stilte van de nacht wordt Jezus naar het paleis van Kajafas gebracht. Zijn uren zijn geteld!

de ondervraging (Josef Kajafas)

Lucas 22

66 Toen het dag werd, kwam de raad van oudsten van het volk bijeen, hogepriesters zowel als schriftgeleerden, en ze leidden hem voor in hun raadszitting. 67 Ze zeiden: 'Als u de messias bent, zeg het ons dan.' Maar Jezus antwoordde: 'Als ik het u zeg, gelooft u mij toch niet. 68 En als ik een vraag stel, antwoordt u toch niet. 69 Maar vanaf nu zal de Mensenzoon gezeten zijn aan de rechterhand van de Almachtige.' 70 Toen zeiden allen: 'U bent dus de Zoon van God?' Hij antwoordde: 'U zegt dat ik het ben.' 71 Ze zeiden: 'Waarvoor hebben we nog getuigenverklaringen nodig? We hebben het immers zelf uit zijn eigen mond gehoord!'

Woensdag

Het proces – de ondervraging (Josef Kajafas)

lezen: Lucas 22:66-71

'Eindelijk!' Nu hebben ze die rabbi uit Galilea in hun macht en kunnen ze met Hem doen wat ze al tijden van plan zijn: Hem belachelijk maken, Hem de mond snoeren, Hem hun wil opleggen, Hem doden!

Bij het aanbreken van de dag komen de geestelijke leiders van het volk van Israël in het paleis van Kajafas opnieuw in een geheime samenkomst bij elkaar. Het zijn met name de Sadduceeën die Jezus – hier in het paleis van Kajafas - ter verantwoording roepen en ter dood zullen veroordelen. Zij spelen de hoofdrol in het proces tegen Jezus. En niet het Joodse volk.

Het zal een proces worden zonder duidelijke aanklacht, zonder het horen van echte getuigen en zonder bijstand van een advocaat. Een schijnproces, een wanvertoning, dat is het.

Josef Kajafas voert het woord. Hij is de aanklager in het proces tegen Jezus. Hij, de hogepriester van dat jaar, is getrouwd met een dochter van Annas.

Tijdens de eeuw dat de Romeinen direct of indirect de macht uitoefenen in Palestina is Kajafas de meest zetelveste hogepriester geweest. Achttien jaar lang – heeft hij op voortreffelijke wijze de orde in Jeruzalem weten te bewaren. Een schrander, taai en besluitvaardig man die beschikt over een goed overzicht en talent om leiding te geven. Ook een corrupt man. Kajafas is alleen bereid om een zaak te behandelen als hij geld onder tafel krijgt toegeschoven.

Tien jaar lang dient hogepriester Kajafas met de Romeinse prefect Pontius Pilatus. Ze zullen ongetwijfeld een nauwe werkrelatie hebben gehad en – zo mogen we aannemen – afspraken hebben gemaakt hoe om te gaan met onruststokers zoals Jezus. Zou Kajafas – voorafgaand aan het proces tegen Jezus – misschien persoonlijk overleg hebben gehad met Pilatus?

Kajafas trouwens ... is de hogepriester die ooit eens geroepen heeft: 'Besef toch dat het in jullie eigen belang is dat één man sterft voor het hele volk, zodat niet het

hele volk verloren gaat.’ (Johannes 11:49)

Ja, Josef Kajafas ziet in rabbi Jezus een bedreiging voor de rust en vrede in zijn stad en in zijn land. Jezus preekt immers over de nabijheid van het nieuwe Koninkrijk. Nu dat kan gemakkelijk ontaarden in een oproer en een ingrijpen van de Romeinen. Het is beter die charismatische profeet uit Galilea te doden dan Hem de kans te geven het volk op te ruïen. Bovendien ... Jezus vormt een bedreiging voor de persoonlijke inkomstenstroom van het huis van Annas en Kajafas.

En nu staat de hogepriester van dat jaar dan eindelijk oog in oog met Jezus. Het proces tegen deze aanstootgevende rabbi uit Nazaret kan beginnen.

‘Wie denkt U eigenlijk dat U bent? De Messias, de Mensenzoon, de Zoon van God?’

Dit is het punt waar het in het proces tegen Jezus om draait. Rabbi Jezus van Nazaret beweert van Zichzelf dat Hij de Mensenzoon is, gezeten aan de rechterhand van God. Gekroond met majesteit en eer. De heerlijkheid van God is niet meer verbonden aan de tempel, waarbij de gelovige Jood zweert. De heerlijkheid van God woont in Jezus, de Mensenzoon!

‘U bent dus de Zoon van God?’ Jezus antwoordt: ‘U zegt dat Ik het ben.’

Kajafas heeft genoeg gehoord. Hij scheurt zijn hogepriesterlijk ambtsgewaad en samen met de andere geestelijke leiders roept hij uit: “Hij heeft God gelasterd.”

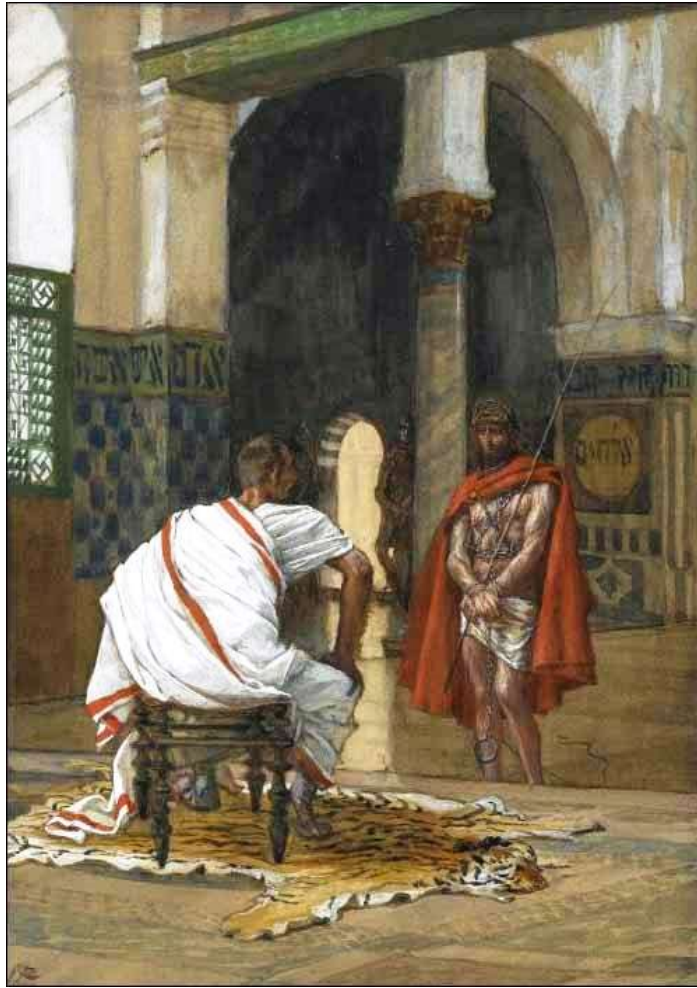
‘Waarvoor hebben we nog getuigenverklaringen nodig? We hebben het immers zelf uit zijn eigen mond gehoord!’

Het heeft wat moeite gekost, maar het is hem uiteindelijk gelukt. Josef Kajafas heeft die ongrijpbare Jezus van Nazaret kunnen ontmaskeren als een onruststoker, een volksverleider, een valse profeet, een godslasteraar. En volgens de Joodse godsdienstige wetten moet Hij daarom ter dood worden gebracht.

‘Weg met Hem!’

Maar nu moet er nog een nieuwe hindernis worden genomen: Kajafas heeft zelf geen bevoegdheid het doodvonnis te laten voltrekken. Zo snel als mogelijk is zal hij Jezus daarom overgeven in de handen van de Romeinen. Dus op naar de burcht Antonia. Naar Pontius Pilatus, de Romeinse prefect. Er is haast bij. Het Joodse Paasfeest kan immers elk ogenblik beginnen!

de veroordeling (Pontius Pilatus)

Lucas 23

13 Pilatus riep de hogepriesters en de leiders en het volk bij zich 14 en zei tegen hen: 'U hebt die man voor mij gebracht als iemand die het volk van het rechte pad afbrengt, maar u weet dat ik hem, toen ik hem in uw bijzijn verhoorde, aan geen van de zaken waarvan u hem beticht schuldig heb bevonden. 15 En Herodes evenmin, hij heeft hem immers naar ons teruggestuurd; hij heeft niets gedaan waarop de doodstraf staat. 16 Dus zal ik hem vrijlaten, nadat ik hem heb laten geselen.' 17 18 Maar ze begonnen met zijn allen luidkeels te schreeuwen: 'Weg met hem! Laat Barabbas vrij!' 19 Deze laatste was gevangengezet wegens een oproer dat in de stad had plaatsgevonden en wegens moord. 20 Pilatus praatte opnieuw op hen in omdat hij Jezus wilde vrijlaten. 21 Maar ze schreeuwden het uit: 'Kruisig hem, kruisig hem!' 22 Voor de derde maal zei hij tegen hen: 'Wat voor kwaad heeft die man dan gedaan? Ik heb niets gevonden waarvoor hij de doodstraf verdient. Dus zal ik hem vrijlaten, nadat ik hem heb laten geselen.' 23 Maar ze bleven luidkeels eisen dat hij gekruisigd zou worden, en met hun geschreeuw wonnen ze het pleit: 24 Pilatus besloot hun eis in te willigen. 25 Hij liet de man gaan die wegens oproer en moord gevangen was gezet en om wiens vrijlating ze hadden gevraagd, en leverde Jezus uit aan hun willekeur.

Donderdag

Het proces – de veroordeling (Pontius Pilatus)

lezen: Lucas 23:13-25

Het is nog vroeg in de morgen in Jeruzalem. Door de nauwe kronkelstraatjes van de binnenstad loopt een groepje mensen. Behalve de hogepriesters en de leiders van het Joodse volk lopen er ook mannen van de tempelpolitie mee. Gewapend met zwaarden en stokken. En in hun midden ... daar loopt Jezus, gebónden – want stel je eens voor dat Hij zou ontsnappen. En geschónden, vol blauwe plekken en bloeduitstortingen. De rabbi uit Nazaret is bepaald niet zachtzinnig behandeld.

Gaandeweg neemt de stoet in omvang toe. Er zijn nieuwsgierigen mee gaan lopen. Weliswaar is het nog niet het drukste moment van de dag, maar het nieuws van Jezus' arrestatie is ongetwijfeld als een lopend vuurtje door de stad gegaan. De geestelijke leiders hebben haast. Er moet nog heel wat gebeuren voor het aanbreken van de sabbat. Om zes uur vanavond moet alles achter de rug zijn. Daarom mag er geen tijd verloren gaan.

Nee, ze hebben niet het idee dat Pilatus zonder meer zijn toestemming aan hun doodvonnis zal geven. Ze hebben Jezus, die rabbi uit Nazaret, op godsdienstige gronden ter dood veroordeeld. Maar de Romeinen laten zich niet in met de godsdienst van overwonnen volken. 'Die moeten hun eigen boontjes maar doppen.' Eigenlijk staat al bij voorbaat vast, dat Pilatus in een veroordeling tot godslastering ... geen reden zal zien hun doodvonnis te bekrachtigen en te laten uitvoeren. Ze zullen dus een andere aanklacht moeten inbrengen. Dat gaan ze ook doen: "De koning van de Joden!" Dat is de beschuldiging waarmee de geestelijke leiders van het volk van Israël rabbi Jezus naar het fort Antonia brengen.

Pontius Pilatus, Romeins stadhouder is de klos. Van 26-36 is hij prefect over Judea en Samaria. Zijn paleis staat in Caesarea, de stad genoemd naar de keizer. Maar deze dagen is Pilatus met zijn vrouw in Jeruzalem. In verband met het Paasfeest van de Joden. Om een mogelijk oproer direct in de kiem te kunnen smoren.

Pontius, dat is zijn achternaam. Pilatus: de speerwerper, dat is zijn bijnaam. Tien jaar regeert hij met straffe hand over het volk van de Joden. Zijn tijdgenoten hebben weinig goede woorden voor hem over. Zijn bestuur wordt gekenmerkt door corruptie, geweld, afpersingen, mishandelingen, aanhoudende executies en wreedheden.

Vandaag is het vrijdag. Vanavond bij het ondergaan van de zon begint het Joodse Paasfeest. In alle vroegte hebben ze die Jezus uit Nazaret bij hem gebracht. Pilatus zal recht moeten spreken.

Drie aanklachten zijn tegen Jezus ingebracht: 'Hij misleidt het volk! Hij zet aan tot belastingontduiking! Hij zegt de koning van de Joden te zijn!' Die laatste beschuldiging kan een vertegenwoordiger van de keizer in Rome natuurlijk niet naast zich neerleggen. Als een rechtvaardig vertegenwoordiger van het Romeinse gezag geeft Pilatus Jezus nog de gelegenheid om Zich tegen de aanklacht te verdedigen: 'Bent Ú de koning van de Joden?' 'Jezus antwoordde: 'U zegt het.'"

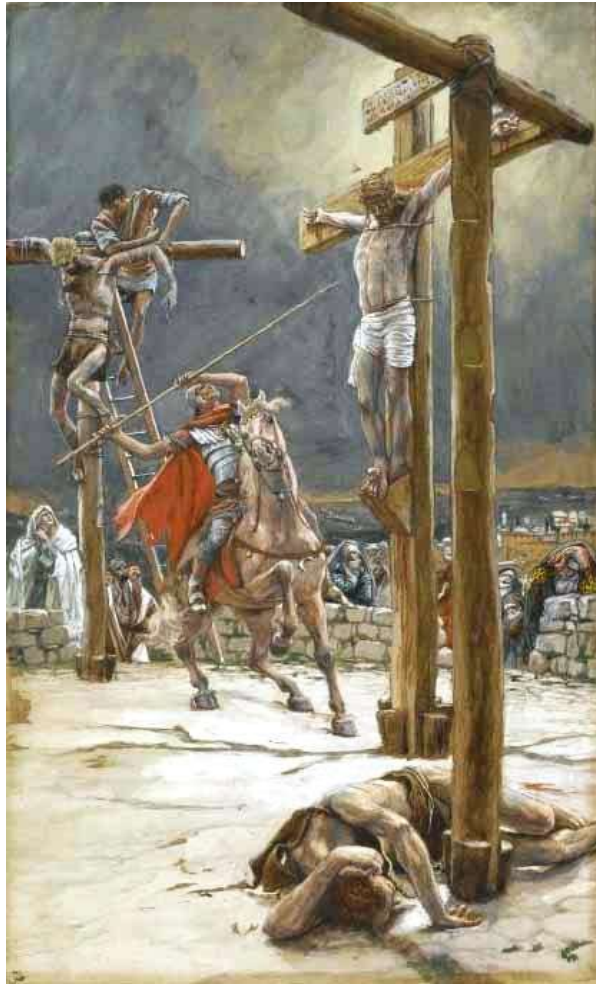
Wat moet je met zo'n antwoord? Pilatus blijft zich verwonderen over deze vreemde rabbi uit Galilea. Eigenlijk weet hij – net als Herodes - geen raad met Jezus en begrijpt hij niet wat er mis is aan Hem. Ja, hij heeft wel dóór dat de hogepriesters Hem uit afgunst hebben aangeklaagd. Maar – na een gerechtelijk onderzoek – kan Pontius Pilatus niet anders dan tot de conclusie komen dat deze zogenaamde 'koning van de Joden' onschuldig is aan datgene waarvan Hij wordt aangeklaagd: 'Hij heeft niets gedaan waarop de doodstraf staat. Ik zal Hem daarom vrijlaten, nadat ik Hem heb laten geselen.'

Maar die uitspraak is voor Kajafas en de aanwezige geestelijke leiders onaanvaardbaar. Dan hebben ze nog liever dat Bar-Abbas – een bij de Joden geliefd verzetsstrijder - wordt vrijgelaten.

Pilatus was namelijk gewoon om op het paasfeest één gevangene amnestie te verlenen. Om het volk een plezier te doen.

Pilatus voelt zich door de geestelijke leiders bedreigd. Nee, hij wil geen oproer in Jeruzalem. En dus geeft hij zich gewonnen. Jezus zal de plaats van Bar-Abbas innemen op het al gereedstaande kruis van de Schedelplaats. 'Kruisig Hém, kruisig Hém!'

de terechtstelling (Longius)

Lucas 23

44-45 Rond het middaguur werd het donker in het hele land doordat de zon verduisterde. De duisternis hield drie uur aan. Toen scheurde het voorhangsel van de tempel doormidden. 46 En Jezus riep met luide stem: 'Vader, in uw handen leg ik mijn geest.' Toen hij dat gezegd had, blies hij de laatste adem uit. 47 De centurio zag wat er gebeurd was en loofde God met de woorden: 'Werkelijk, deze mens was een rechtvaardige!' 48 De mensen die voor het schouwspel samengekomen waren en de gebeurtenissen hadden gadeslagen, keerden terug naar huis, terwijl ze zich op de borst sloegen. 49 Alle mensen die Jezus gekend hadden waren op een afstand blijven staan, ook de vrouwen die hem vanuit Galilea gevolgd waren en alles hadden zien gebeuren.

Goede Vrijdag

Het proces – de terechtstelling (Longius)

lezen: Lucas 23:44-49

Opnieuw is het druk in de nauwe straten van Jeruzalem. Een grote eenheid Romeinse soldaten jaagt - niet zachtzinnig - drie veroordeelden naar de executieheuvel Golgota. Genade kennen ze niet, gehard als ze zijn door de strijd in dienst van de keizer. De ter dood veroordeelden dragen zelf de dwarsbalk van het kruis op hun doorbloede schouders. Het is een lijdensweg, een Via Dolorosa.

Gelukkig .. de afstand van het paleis van Pilatus naar Golgota is eigenlijk maar een afstand van niks. Net buiten de muren van Jeruzalem ligt een heuvel die lijkt op een mensenschedel. Hier, langs een van de belangrijke toegangswegen naar de heilige stad, hebben de Romeinen hun executieplaats ingericht. Als een afschrikmiddel voor iedereen die van plan is iets tegen de Romeinse bezettingsmacht te ondernemen.

Het executiepeloton met de drie veroordeelden trekt veel nieuwsgierige aandacht. Het is immers druk in Jeruzalem. De stad van God is vol met pelgrims afkomstig uit heel de bewoonde wereld van die tijd. Bij zonsondergang begint immers het belangrijke Joodse paasfeest. Het feest dat herinnert aan de bevrijding uit de duisternis van Egypte.

Maar vandaag, rond het middaguur, gaat de zon al onder. Sterker nog, de zon wordt verduisterd. Het is alsof de hemel het licht van de zon onderschept, tegenhoudt. In heel het land moet het zonlicht wijken voor een dichte duisternis.. Angstwekkende, oordelende duisternis. En dat op het moment dat de zon op haar hoogste punt hoort te staan. Drie lange uren waarin de zon geen licht meer geeft. Wat moet het beangstigend zijn geweest. Voor de Romeinse soldaten die verantwoordelijk zijn voor de terechtstelling. Voor de toegestroomde mensenmenigte. Maar ook voor Jezus en twee verzetsstrijders ... inmiddels vastgenageld aan een kruis.

De hemel is gesloten. God heeft de mensenwereld verlaten! God heeft zelfs zijn eigen Zoon verlaten. Jezus schreeuwt het dan ook uit vanaf het kruis: 'Eli, Eli, lema sabachtani?' Dat wil zeggen: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?' (Matteüs 28:46)

Drie uur lang houdt de duisternis aan. Dan scheurt ook nog het voorhangsel in de tempel doormidden. Van boven naar beneden. Alsof God wil zeggen: 'Ik verlaat de tempel. Ik verlaat de plaats op aarde die Ik heb uitgekozen om onder mijn uitverkoren volk te wonen. Ik hou het voor gezien. Jullie kunnen de gebouwen van de tempel afbreken want een religieuze functie hebben ze niet meer. Jullie geestelijke leiders kunnen met vervroegd pensioen. Ik trek Mij terug in de hemel.' Vanaf het kruis horen we in de duisternis nog een keer Jezus' stem: 'Vader, in uw handen leg ik mijn geest.' Daarna blaast de Mensenzoon zijn laatste adem uit.

Aan de voet van het kruis van Jezus staat een centurio. Een centurio voert het bevel over een eenheid van honderd Romeinse soldaten, de kleinste eenheid bij de Romeinse infanterie. Het is zijn taak om de terechtstelling uit te voeren en met zijn eenheid de orde op en rond de kruisheuvel te bewaken. Volgens de overlevering is de naam van deze centurion Longius. Hij is ook de Romeinse soldaat die de zij van Jezus na zijn dood aan het kruis doorboort met een speer (Johannes 19:34). De naam Longius is dan ook - in het latijn - de naam voor speer of lans.

Longius, de Romeinse centurio, is er bij als Jezus sterft. Hij ziet wat er gebeurt en looft God met de woorden: 'Werkelijk, deze mens was een rechtvaardige!' In de taal van de Bijbel is een rechtvaardige iemand die leeft zoals God het bedoelt. Iemand die dicht bij God leeft en zich laat leiden door Gods Thora – Gods onderwijs - als bron voor zijn dagelijks leven.

Heel het gebeuren op Golgota zal het leven van deze Romein gaan veranderen. De legende van Longius vertelt ons dat hij zich na de kruisiging van Jezus heeft bekeerd en zich zou hebben aangesloten bij de eerste gemeente in Jeruzalem. In de Katholieke, Oosters-Orthodoxe en Armeens-Apostolische Kerk wordt Longius daarom vereerd als heilige en als martelaar.

Na Pilatus, de prefect, is deze centurio de tweede Romein die gelooft in de onschuld van Jezus. Onschuldig ter dood veroordeeld. In de plaats van ...

de wacht bij het graf

Matteüs 27

62 De volgende dag, dus na de voorbereidingsdag, gingen de hogepriesters en de farizeeën samen naar Pilatus. 63 Ze zeiden tegen hem: 'Heer, het schoot ons te binnen dat die bedrieger, toen hij nog leefde, gezegd heeft: "Na drie dagen zal ik uit de dood opstaan." 64 Geeft u alstublieft bevel om het graf tot de derde dag te bewaken, anders komen zijn leerlingen hem heimelijk weghalen en zullen ze tegen het volk zeggen: "Hij is opgestaan uit de dood," en die laatste leugen zal nog erger zijn dan de eerste.' 65 Pilatus antwoordde: 'U kunt bewaking krijgen. Ga nu en regel het zo goed als u kunt.' 66 Ze gingen erheen en beveiligden het graf door het te verzegelen en er bewakers voor te zetten.

Zaterdag

Het proces – de wacht bij het graf

lezen: Matteüs 27:62-66

Wat een stress. Dagenlang zijn ze bezig geweest met die lastige rabbi uit Nazaret. Het heeft hen heel wat energie en slapeloze nachten gekost, maar het is hen gelukt: 'Jezus aan het kruis, eindelijk!'

Maar nog steeds hebben Annas, Kajafas en de andere hogepriesters geen rust. De geestelijke leiders van het Joodse volk zijn weer eens in het geheim aan het vergaderen. Weliswaar zijn zij er in geslaagd die 'bedrieger' uit Nazaret monddood te maken door Hem aan een kruis te laten spijkeren. Ze hebben Hem dan eindelijk tot zwijgen kunnen brengen, maar ze horen nog steeds de echo van zijn woorden rondzingen: "Na drie dagen zal Ik uit de dood opstaan!"

Annas, Kajafas en hun partij van de Sadduceeën geloven helemaal niet in een opstanding uit de doden. 'Dat komt helemaal niet voor in de vijf eerste boeken van de Bijbel, de boeken van Mozes.' Zo is het theologisch standpunt van de Sadduceeën.

Stel je voor ... als die rabbi Jezus uit Nazaret werkelijk uit de dood zou kunnen opstaan ... dan kunnen zij hun boeltje wel gaan pakken als geestelijke leiders van het Joodse volk.

'Die mogelijke opstanding van Jezus, die van Zichzelf beweert de Mensenzoon te zijn, moet – kost wat kost – voorkomen worden!'

Dus opnieuw naar Pontius Pilatus. 'Heer, het schoot ons te binnen dat die bedrieger, toen Hij nog leefde, gezegd heeft: 'Na drie dagen zal Ik uit de dood opstaan.' Geeft u alstublieft bevel om het graf tot de derde dag te bewaken, anders ...'

Pilatus heeft er meer dan genoeg van. Hij is niet van plan om nog verder met de geestelijke leiders van het Joodse volk te onderhandelen. Om van hen af te komen geeft hij drie korte bevelen: 'Ga! Regel! Verzegel!'

Bovendien stelt hij een bewakingseenheid ter beschikking: een wacht.

'Ze gingen erheen en beveiligden het graf door het te verzegelen en er bewakers voor te zetten.'

Vergezeld van zo'n tien tot dertig soldaten snellen de geestelijke leiders naar de graftuin. Op hun aanwijzingen laten zij het graf van Josef van Arimatea met het zegel van de hogepriester verzegelen. Schending van het zegel zou een ernstige misdaad zijn.

En nadat alles even strikt en nauwkeurig is afgehandeld kan iedereen opgelucht ademhalend terug naar huis om het paasfeest te gaan vieren. Alleen een wacht blijft achter bij het graf.

Een wacht bestond gewoonlijk uit vier man. Terwijl er één alert is, kunnen de andere drie een zekere mate van rust genieten. Bij het eerste alarm kunnen ze alle vier in actie komen. Een van de vier is een door Pilatus aangewezen bevelvoerende centurio. Iemand waar de prefect het volste vertrouwen in heeft. Volgens de overlevering is zijn naam Petronius.

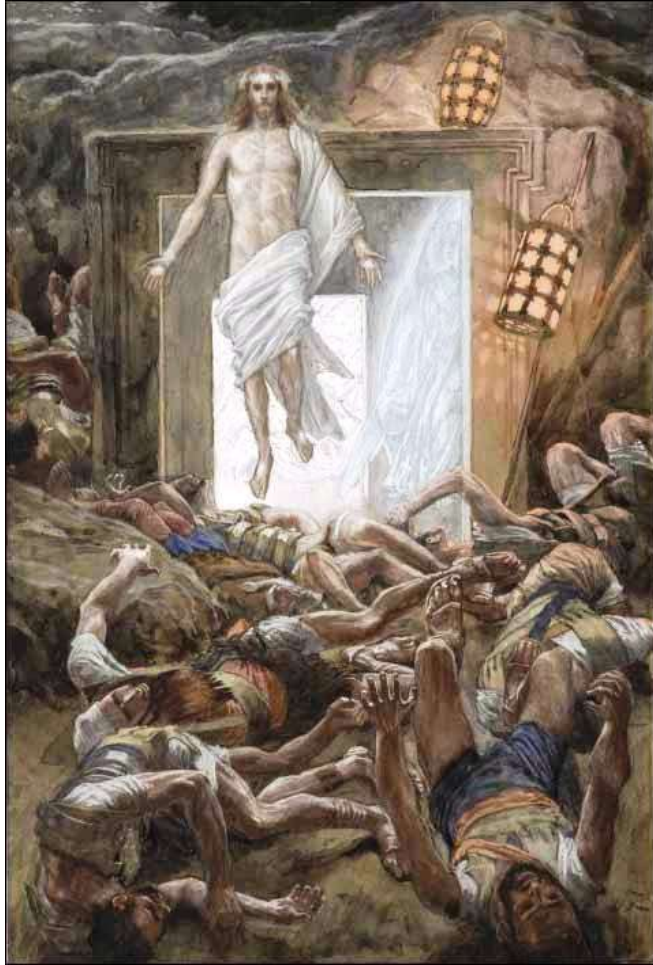
Als plichtsgetrouwe soldaten van het Romeinse rijk waaraan zij trouw hebben gezworen vervullen zij hun taak. Ze zullen zich niet laten beetnemen door wie dan ook.

Zo begint hun nachtelijke opdracht: het bewaken van het graf van die rabbi uit Nazaret. 'Laat ze maar komen. We zijn er klaar voor!

In de rechterhand draagt een soldaat zijn bekende Romeinse speer. Een stevig wapen van meer van 1 meter 80 lang. Een wapen om mee aan te vallen. Aan zijn linkerarm hangt een groot schild 1 meter 20 hoog en 75 cm breed. Om niet in de weg te zitten voor het schild, hangt het zwaard – eerder een steek- dan een slagwapen – rechts aan een riem die over zijn linkerschouder gaat. Links draagt de soldaat ook nog een dolk in zijn gordel.

Dan valt de nacht. En terwijl het Joodse paasfeest in de overvolle stad Jeruzalem massaal gevierd wordt vervullen vier Romeinse soldaten plichtsgetrouw hun taak. Wat de bewakers niet weten is dat God vanuit de hemel zijn engel intussen de opdracht heeft gegeven om naar de graftuin af te dalen. Morgen is het immers 'de derde dag!'

de doofpot

Matteüs 28

11 Terwijl de vrouwen onderweg waren, gingen enkele van de bewakers naar de stad. Daar vertelden ze de hogepriesters alles wat er gebeurd was. 12 Die vergaderden met de oudsten en besloten de soldaten een flinke som geld te geven 13 en hun op te dragen: 'Zeg maar: "Zijn leerlingen zijn 's nachts gekomen en hebben hem heimelijk weggehaald terwijl wij sliepen." 14 En mocht dit de prefect ter ore komen, dan zullen wij hem wel bepraten en ervoor zorgen dat jullie buiten schot blijven.' 15 Ze namen het geld aan en deden zoals hun was opgedragen. En tot op de dag van vandaag doet dit verhaal onder de Joden de ronde.

Paaszondag

Het proces – de doofpot

lezen: Matteüs 28:11-15

Eén engel! En de geharde Romeinse soldaten gaan compleet onderuit. Enkelen van hen weten nog hun geschonden moed bij elkaar te schrapen en rennen – zo snel als hun Romeinse uitrusting het hen toelaat – naar de stad. Nee, niet naar Pilatus. Ze bonzen op de deuren van het paleis van de hogepriesters! Daar doen ze verslag van hun onthutsende nieuws. Het woord dat Matteüs gebruikt ... klinkt als evangelie, goed nieuws. Opvallend: Romeinse soldaten worden de eerste getuigen van de opstanding. Ze hebben het immers 'live' meegemaakt.

Annas, Kajafas en de andere hogepriesters kunnen er niet omheen: 'Het graf is leeg! Jezus is opgestaan? Hij is dus werkelijk de Mensenzoon?' En toch weigeren ze te geloven. Nee, niet het verhaal van de soldaten. Dat geloven ze meteen. Maar ze weigeren er de conclusies uit te trekken. Het brengt hen niet tot berouw en tot geloof in de Mensenzoon. Hun enige reactie is: 'Dit mag niet uitkomen! Dit moet in de doofpot!'

Schokkend is wat er dan gebeurt. De waarheid van de opstanding wordt 'vermoord'. De soldaten moeten zeggen dat ze in slaap zijn gevallen, allemaal! En dat toen de leerlingen van Jezus zijn lichaam uit het graf hebben genomen. En dat daarom het graf léég is!

Maar zullen de soldaten daar geen problemen mee krijgen? Een Romeinse wacht, die op zijn post in slaap valt, tekent daarmee zijn eigen doodvonnis. Ook daar weet Kajafas wel een oplossing voor. Hij zal de prefect wel bewerken om een oogje dicht te knijpen.

En aldus wordt er in het geheim besloten. De doofpot is een feit!

Met een flinke som geld op zak worden de soldaten op weg gestuurd om te liegen. Zouden de mensen hen geloofd hebben?

Overtuigend is blijkbaar het verhaal van de Romeinse soldaten wel geweest. Ze

zullen zo iets gezegd hebben als:

'We zaten bij een vuurtje, want het kan knap koud zijn, tegen het vriespunt aan.

Kunnen wij het helpen dat we in slaap zijn gevallen? Wat is er trouwens voor spannends aan, het lichaam van een dood mens te moeten bewaken?

Maar toen de haan kraaide en wij in de vroege ochtend wakker werden zagen we dat het zegel van de hogepriester was verbroken. De zware sluitsteen van het graf was opzij gerold. Het rotsgraf was geopend.

Natuurlijk zijn we direct op onderzoek uitgegaan. We zijn het rotsgraf binnengegaan. Maar het lichaam van die dode rabbi uit Nazaret was verdwenen. Weg. Foetsie. Geen enkel spoor te zien.

Het moeten wel de leerlingen van Jezus zijn geweest. Zij hebben natuurlijk zijn lichaam geroofd om Hem elders te kunnen begraven. We weten het zeker. Wie anders heeft hier belang bij?'

Het is het nieuws van die dag in Jeruzalem. Iedereen wil het maar wat graag geloven, de verklaring van de Romeinse soldaten. Matteüs schrijft – zo'n 30 jaar later: "En tot op de dag van vandaag doet dit verhaal onder de Joden de ronde." Hun list is dus geslaagd. De geestelijke leiders van het Joodse volk kunnen weer opgelucht ademhalen. Het feit van de opstanding van de Mensenzoon zit veilig in de doofpot. Het heeft hen weliswaar een flinke zak met geld gekost, maar dat hebben ze er graag voor over.

Geen grafsteen, geen hogepriesterlijk zegel, geen groep Romeinse bewakers kunnen voorkomen dat 'op de derde dag' de profetische woorden van Jezus in vervulling gaan: "Want zoals Jona drie dagen en drie nachten in de buik van een grote vis zat, zo zal de Mensenzoon drie dagen en drie nachten in het binnenste van de aarde verblijven." (Matteüs 12:40)

Na drie dagen. In de Bijbel is de derde dag altijd belangrijk. Op de derde dag grijpt de hemel, grijpt God zélf in. De opstanding op de derde dag is een feit. Kijk maar, het graf is leeg.

Als je de waarheid niet als een feit wilt aanvaarden ... moet je wel liegen. De dure leugen van de Sadduceeën is voor ons het bewijs van de echtheid van de opstanding. Jezus, de Mensenzoon, ís opgestaan. Nu vangt het nieuwe leven aan!

Het proces tegen Jezus	3
Het proces – de aanloop (Annas)	5
Het proces – de arrestatie (Judas Iskariot)	9
Het proces – de ondervraging (Josef Kajafas)	13
Het proces – de veroordeling (Pontius Pilatus)	18
Het proces – de terechtstelling (Longius)	21
Het proces – de wacht bij het graf	25
Het proces – de doofpot	29

Dit E-boek wordt je gratis ter beschikking gesteld.
Wil je een financiële bijdrage geven - wat natuurlijk op prijs wordt gesteld - dan kun je dat doen op NL03 INGB 0002 4379 64 t.n.v. J K C Kronenberg te Leeuwarden of via mijn PayPal-rekening: dsjkc@upcmail.nl.

Wil je naar aanleiding van dit boekje reageren dan kan dit via de mail:
dsjkc@upcmail.nl

Het proces tegen Jezus stelt ons nog steeds voor grote raadsels. Heeft Jezus – volgens de Joodse wetgeving - wel een eerlijk proces gehad? Wie waren tijdens het proces de hoofdrolspelers? Wie heeft Hem eigenlijk ter dood veroordeeld? Dragen de Joden de schuld aan de dood van de rabbi van Nazaret? En hoe is de merkwaardige gang van zaken van het proces voor Pontius Pilatus verklaarbaar? Op deze vragen proberen we in deze Stille Week een antwoord te vinden. We lezen in de Bijbel hoe de evangelisten Lucas en Matteüs hun visie geven op dit proces tegen Jezus.

Het proces tegen Jezus is het achtste deeltje in een reeks kleine dagboekjes voor de stille week, de week voorafgaand aan Pasen. In deze dagboekjes wordt steeds een thema rond het lijden en sterven van Jezus besproken.

Ds. Jan K.C. Kronenberg (1952) is emeritus-predikant (CGK). Eerder schreef hij 50x Rechsters en Ruth, 40x Lucas, 70x Openbaring, Wie is Jezus?, Koning van de Joden, Het Lam van God, Bewogen woorden, The 1^e Passion – de cast, Passie met Petrus en De lijdende dienaar van de HEER.

www.uitdekroontjespen.nl